

RAZISKOVALNA NALOGA

OTROCI IN TELEVIZIJA

Področje:
Sociologija

Avtorici:
ŠPELA BREŠČAK
ŠPELA ČEFARIN

Mentorica: Simona Planinc Kerševan

Šolsko leto **2010/2011**

OŠ SOLKAN

KAZALO

1 Povzetek	3
2 Zahvala	4
3 Uvod	5
4 Teoretični del	6
4. 1 Malo zgodovine televizijskih oddaj za otroke	6
4. 2 Vplivi televizije	7
4. 3 Vpliv na otroke	7
4. 4 TV in ustvarjalna igra	7
4. 5 Oglasi na TV	8
4. 6 Pozitiven vpliv TV	8
4. 7 Negativni vplivi	10
4. 8 Kako izboljšati vpliv TV na otroke	11
5 Empirični del	13
5. 1 Analiza vprašalnika	13
6 Zaključek	23
7 Literatura	24
8 Priloga	26

1 POVZETEK

Živimo v tretjem tisočletju v času medijev, ki jih je iz dneva v dan več. Na otrokovo vedenje poleg družine in staršev občutno vpliva tudi zaenkrat še najpopularnejši medij televizija. Televizija - res je, v vsakem domu je doma, ni pa res, da nas le zabava (čeprav se pred televizijo največkrat smejimo). Televizijo gledamo tudi v izobraževalne namene, zato da se spočijemo, da pozabimo na težave, lahko pa tudi zato, da smo v družbi. Če pred TV preživimo preveč časa, lahko postanemo zasvojeni. Zato je prav, da si postavimo meje, ki smo jih navedli v raziskovalni nalogi. Na žalost se otroci ob prostem času raje zaposlijo z gledanjem TV kot pa z ustvarjalno igro. Iz naše raziskave smo ugotovili, da učence naše šole televizijski oglasi ne prepričajo.

V naši raziskovalni nalogi smo ugotavljali odnos otrok do televizije, kako TV vpliva na njih ter kako bi lahko negative vplive nadomestili z dobrimi stvarmi. V empiričnem delu sva izvedli anketo med učenci naše šole. Iz naše raziskave smo ugotovili, da učence naše šole televizijski oglasi ne prepričajo.

2 ZAHVALA

Zahvalili bi se naši mentorici ga. Simoni Planinc Kerševan, ki naju je vodila skozi raziskavo in pomagala pri zbiranju podatkov in učiteljici Nadi Majcen, ki je nalogo pregledala in ocenila govorni nastop. Zahvalili bi pa se tudi učencem naše šole, ki so izpolnili anketo in s tem prispevali podatke, ki sva jih potrebovali za raziskavo.

3. UVOD

Ko se je v 50. letih prejšnjega stoletja pojavila televizija, je k prodaji močno pripomoglo splošno prepričanje, da bo s svojim programom otrokom prinesla številne koristi, saj se bodo na zanimiv in zabaven način lahko ogromno naučili. Sedaj pa televizija povzroča velik problem. Otroci postajajo zasvojeni z njo, posnemajo filmske in risane junake, ... Otroci si vedno več gledajo filme, oddaje, resničnostne šove z vsebino, ki ni primerna za njihovo starost. V resnici pa ni tako hudo, saj televizija informira, zabava in izobražuje. Še vedno pa moramo postaviti meje o času in vsebinah, ki jih ponuja televizija.

Na naši šoli sva izvedli anketo o vplivu televizije na učence. Pred anketiranjem sva si postavili več podatkov, ki sva jih hoteli raziskati. Zanimalo nas je ali imajo v družini več televizijskih sprejemnikov in koliko otrok ima TV tudi v svoji sobi. Želeli pa sva tudi ugotoviti zakaj otroci najpogosteje gledajo televizijo. Glede na to da ima televizija tudi negativne vplive sva raziskali, če imajo otroci tudi kakšna pravila o gledanju in če se pred njo prehranjujejo. Glede na vplive televizije sva se vprašali, če otroci posnemajo televizijske junake, in če reklame vplivajo na njih.

4 TEORETIČNI DEL

V teoretičnem delu raziskovalne naloge smo raziskali vplive televizije na otroke in mladostnike, kako negativno in pozitivno vpliva na njihov značaj in kako lahko omilimo te vplive.

4. 1 MALO ZGODOVINE TELEVIZIJSKIH ODDAJ ZA OTROKE

S pojavom TV je k prodaji močno pripomoglo splošno prepričanje, da bo s svojim programom otrokom prinesla številne koristi, saj se bodo na zanimiv in zabaven način lahko ogromno naučili.

Prve otroške televizijske oddaje so bile izpeljane neposredno iz že uveljavljenih radijskih, zato so bili tudi prvi termini predvsem popoldanski in zgodnje večerni in so trajali 30 minut.

<http://tolovaj.com/trgovina/zbirka-tolovaj/15-skatla.html>Z razvojem tehnologije za animacijo se je zelo povečal delež risank, ki pa so bile lahko tudi krajše, vendar običajno tako ali drugače povezane med seboj, da so skupaj spet zasedle pol ure.

Kasneje se je uveljavil mozaični tip otroških oddaj z več krajšimi prispevki znotraj ene oddaje. Tako so ustvarjalci ubili dve muhi na en mah: otrok je lahko zaradi številnih prekinitev pred zaslonom preživel več časa (60, tudi 90 minut), kar je pomenilo več možnosti za predvajanje reklam, hkrati pa so oddajo ves čas izboljševali z nadomeščanjem manj gledanih delov z bolj gledanimi, ne da bi se za gledalca bojevali vsak dan znova.

Dokončno se je uveljavil dopoldanski termin predvajanj, enkrat ali dvakrat tedensko (sobota in/ali nedelja). S pojavom kableske televizije se je povečala ponudba in zaostri la konkurenca med ponudniki programov.

Hkrati so se pojavile tudi videokasete in kasneje DVD. Na obeh so se pojavili močni igralci, ki so se specializirali za otroške programe, vse več truda so v produkcijo za otroke vlagali tudi ostali, ki so počasi brisali meje med otroškim in družinskim programom (Discovery).

Že na samem začetku je postalo jasno, da so otroški programi zelo dobičkonosni. Ustvarjalci so s pridom izkoriščali dejstvo, da ponovitve otrok ne motijo toliko odrasle, zato so lahko isto oddajo brez velike škode za gledanost zavrteli tudi štirikrat letno. Poleg tega so med gledalce vstopali ves čas novi otroci, za katere je tudi ponovitev dejansko pomenila premiero. Oglaševalci so med tem izkoriščali dejstvo, da najmlajši gledalci ne ločijo med oddajo in reklamo in oboje sprejemajo zelo nekritično. (Erjavec, Volčič, 1999, Odraščanje z mediji)

Z rastjo dobičkov je naraščala zaskrbljenost med gledalci, ki so se začeli zavedati, da ima televizija na otroke zelo velik vpliv - pozitiven ali negativen.

4. 2 VPLIVI TELEVIZIJE

Ena ne tako davna (ne)zgodba iz vsakdanjega življenja. Poleti je požar na moskovskem telekomunikacijskem stolpu Ostankino prebivalcem ruske prestolnice nenadoma in brez opozorila z ostrim rezom blokiral skoraj vse televizijske programe. Že dan pozneje so se meščani odkrito in v strahu spraševali, kako naj zapolnijo obilico prostega časa. Predvsem starejši in ljudje z nižjimi dohodki so bili vajeni pred televizijo presedeti kar pet ur na dan; psihologi so pravilno napovedali, da utegne takšna časovna luknja povzročiti pravo paniko. Za pomoč ljudem v stiski so odprli posebno telefonsko linijo. Imeli so prav. Zaradi zamujenih oddaj, predvsem vsakodnevnih nadaljevanj, so se mnogi »televizofili« znašli na robu živčnega zloma. Po podatkih dežurne službe prve pomoči so v prvih urah po televizijskem molku prejeli kar 6300 klicev. Tridnevna televizijska abstinenca je ljudi vrgla iz tira.

Televizija je eden od najmočnejših in najbolj razširjenih medijev, vsaj eno ima praktično vsako gospodinjstvo. Že majhni otroci presedijo precej časa pred TV in gledajo risanke. Zagovorniki TV sicer pravijo, da je to za razvoj domišljije dobro, vendar je nevarno, da lahko majhen otrok začne dojemati realnost drugače.

Na ekranu vidimo sliko, slišimo zvoke, prikazuje nam svet, ki največkrat ni resničen. TV pritegne gledalca s svojo navidezno resničnostjo, z gledanjem mu pričara drugačen svet in mu da občutek, da je sam v središču dogajanja.

Po mnenju gledalcev je TV za večino razvedrilo, preganjanje dolgčasa, uteha in bežanje iz realnosti.

4. 3 VPLIV NA OTROKE

Televizija je lahko koristna stvar, le pravilno jo moramo znati uporabljati. Poudariti pa moramo to, da otrok gleda na svet drugače kot odrasli in tiste slabosti, lahko vidi z drugimi očmi ter v njih prepozna nekaj dobrega in otroško naivnega.

Z gledanjem TV otroci padejo v navidezni svet, ki ga lahko sčasoma začnejo sprejemati kot resničnega. Predvsem majhni otroci še niso sposobni ločevati realnosti od nerealnosti, TV gledajo brez filtra in jim informacije lahko pronicajo direktno v podzavest. Zato je pomembno, da spremljajo TV skupaj s starši, ki jim sproti pojasnjujejo, kaj se v resnici dogaja. (Košir, M. in Ranfl, R., 1996, Vzgoja za medije)

4. 4 TV IN USTVARJALNA IGRA

Učitelji in starši so vedno bolj zaskrbljeni nad dejstvom, da se otroci vedno manj ustvarjalno igrajo. Čas ustvarjalne igre je nadomeščen z gledanjem televizije in igranjem videoigric. Ustvarjalna igra zahteva veliko več truda kot gledanje

televizije, zato utrujeni starši raje vidijo otroka pred televizijo, kot da bi se z njim igrali.

Gledanje televizije hitro postane navada, medtem ko ustvarjalna igra ne, saj zahteva veliko več otrokove motivacije in domišljije, kar televizija ne. Ko otroci rastejo postaja gledanje televizije še bolj spremenljivo kot pa samoustvarjalna in domišljajska igra. (Erjavec, K. in Volčič, Z., 1999, Moč in nemoč televizije)

Otroška igra ni več notranje usmerjena in originalno ustvarjalna, ampak jo oblikujejo množični mediji in prodajni interesi.

Veliko staršev je zaposlenih in njihove otroke pazijo televizijske in video naprave. Otroci se hitro navežejo na naprave.

Zaradi »nevarnega zunanjega sveta« mnogi starši prepovedo otrokom igro izven doma. Posledično otroci rastejo z omejenim stikom z vrstniki in naravo. Svoj čas preživijo pred televizijskimi zasloni.

TV je za otroke tudi koristna, je neomejen vir informacij, vendar jo je treba znati pravilno uporabljati. Danes imamo na tržišču že cel kup kvalitetnih risank in otroških oddaj.

Tudi poučne in poljudnoznanstvene oddaje nudijo zanimive in koristne podatke.

4. 5 OGLASI NA TV

Za TV so najbolj donosni oglasi. Ti so zelo vpadljivi, močni, barviti, hitri, dostikrat vsiljivi in duhoviti. Na TV jih nenehno ponavljajo, njihov namen pa je gledalca prepričati v nakup oglaševanega izdelka. Oglasi so danes na TV zelo pogosti in kratki. S svojo hitrostjo privabijo gledalčevo pozornost, da mu informacija lažje ostane v spominu. Ker so gledalci pred ekranom precej pasivni, hitro in nekritično sprejmejo tudi informacije iz oglasov (Erjavec, K. 1996, Odraščanje z mediji).

4. 6 POZITIVEN VPLIV TV

Televizija informira, zabava in izobražuje, v nasprotju s starši in učitelji otroku ponuja sliko sveta, ki je onstran njegovega družbeno-kulturnega okvira, družine in sosedstva, s tem pa je eden od načinov spoznavanja sveta.

Raziskovalci so odkrili, da zmerno gledanje pozitivno vpliva na šolski uspeh. S spremljanjem televizijskega programa otroci naučeno povezujejo z dogajanjem okoli sebe, povezujejo pojme in utrjujejo snov. Obenem pretirano gledanje niža ocene, če ne zaradi drugega, že zaradi pomanjkanja časa za učenje.

Televizijski programi spodbujajo domišljijo in so idealni za sproščanje otroških fantazij.

Predstava o zasvojenem otroku, ki pri gledanju televizije brez prestanka zatopljen bulji v ekran, preprosto ne zdrži. Pri enournem gledanju otrok namreč stokrat odvrne pogled, pogosto se pri tem še igra, pogovarja, jé ali bere. In še nekaj je zelo pomembno: otroci in odrasli se lahko ob televiziji razvedrijo, sprostijo in spočijejo, to pa je v šolskem vsakdanu hudo pomembna stvar. V resnici je prava sreča, da lahko s pritiskom na daljinca na hitro "izklopimo". Otroci sami so na vprašanje, zakaj pravzaprav gledajo televizijo, največkrat odgovorili s »ker jih zabava, sprosti, ker jim pomaga pozabiti na težave, ker se počutijo manj osamljeni«. Vsi potrebujemo malce sprostitve, vsi moramo sem in tja pobegniti v svet trapastih humoresk in španskih ljubezenskih zavozlank. Čeprav zveni še tako brezvezno, tako kot branje tračev ob jutranji kavi, svet drugih (četudi izmišljenih) življenjskih usod dobro dene, in če se potem bolje počutimo in se lažje prerinemo skozi zoprni delovni dan, ni s tem še nič narobe. V zmernih količinah nikogar ne žali in nikomur ne škodi. Še tako trapasta nadaljevanka je neskončno boljše rešitev od nekaterih drugih možnih sproščujočih (denimo kemičnih) sredstev. In spomnite se, kako lepo se lahko zabavate, ko doma družinsko gledate kakšen zanimiv film, se smejite ob popoldanskih smešnicah ali sledite napeti nadaljevanki, o kateri potem razpravljate še ves teden. Televizija seveda ne sme postati nadomestek za pravo druženje in pogovor, lahko pa brez slabe vesti sodi zraven in predstavlja del dobre družinske izkušnje.

Televizija, tako kot vsi drugi novi elektronski mediji, ne pomeni izgube, marveč obogatitev, razširitev možnosti izbire. Otrokom se ne sme s prepovedovanjem, omejevanjem in zavračanjem zapreti pomembnih oken v svet, marveč se jih mora naučiti dešifrirati medijska sporočila. Televizija ne pomeni grožnje same po sebi, ni škatla zla in za njene slabe vplive gledanje samo ni dovolj. Posledice gledanja televizije so nujno povezane z otrokovo družinsko, šolsko, delovno, prijateljsko in siceršnjo življenjsko izkušnjo. Televizijsko nasilje samo po sebi ne povzroča nasilnega obnašanja, marveč deluje kot javna potrditev legitimnosti takšnega obnašanja. (Bolh, K. in Mesec, B., 1970, Otroci in televizija)

Raziskave so dale tudi nekaj manj pričakovanih, a zato toliko bolj dobrodošlih rezultatov. Televizija je svojevrstno okno v svet, ki otroka po svoje pomaga navajati na resnično življenje.

Otroci, ki so zelo veliko gledali televizijo, so se res slaše odrezali v šoli ali na inteligenčnih testih, toda otroci, ki so jo gledali zmerno (v povprečju do eno uro na dan), so dosegali celo nekoliko boljše rezultate od vrstnikov, ki televizije sploh niso gledali. Takšni otroci so tudi več brali (reklame za knjigo pač lahko spodbujajo tudi branje) in obvladali različne veščine, ki so bile predstavljene na televiziji. Otrok lahko s pomočjo televizije potuje v kraje, ki jih sicer ne bi spoznal, zaradi načina predstavljanja izve marsikatero zanimivost, ki jo lahko vključi v včasih suhoparno šolsko znanje, obstajajo celo dokazi, da gledanje televizije pomaga razvijati domišljijo (seveda na drugačen način ko branje knjig). V vseh primerih govorimo o zmernem gledanju televizije.

V Italiji so odkrili še nekaj zanimivega, televizija je lahko tudi sredstvo proti bolečinam. Ker odvrta pozornost, jo lahko s pridom izkoriščajo v bolnišnicah. Ko so otrokom jemali kri, so jih razdelili v tri skupine: nekatere so tolažile mame,

drugi so gledali risanke, tretji so ostali brez tolažbe. Najmanj bolečine so čutili gledalci risank. Z nadzorom nad količino in kakovostjo programa je televizija lahko pomemben zaveznik pri vzgoji in namesto nekritičnega boja proti gledanju si je bolje vzeti čas za razmislek in poskrbeti, da bomo čim bolj izkoristili njene dobre plati.

4. 7 NEGATIVNI VPLIVI

Med najpomembnejšimi nevarnostmi, ki na otroke prežijo s televizijskih ekranov je že samo prikazovanje nevarnosti. Otroci pač radi oponašajo tisto, kar vidijo, pa če je to dirkanje s kolesom ali skok z velike višine. Že od nekdaj so poškodbe najpogostejši vzrok smrti pri otrocih v razvitem svetu, akcijski prizori, igrani in animirani, pa so najbolj gledani od samih začetkov televizije.

Nevarnost in vznemirjenje povezano z njo, je privlačna tudi v programih, ki niso v prvi vrsti namenjeni otrokom, a jih vseeno spremljajo, na primer v športnih prenosih.

Hitro menjavanje sličic sprošča adrenalinu. Nenehni posebni učinki v akcijskih ga še spodbujajo. Nekateri strokovnjaki zato povezujejo pogosto gledanje televizije in nespečnost ali druge težave spanja, kot so nočne more. (Erjavec, K. in Volčič, Z., 1999, Moč in nemoč televizije)

Raziskovalci so proučevali povezavo med gledanjem nasilnih prizorov in obnašanjem v resničnem življenju. Največkrat so izhajali iz dveh predpostavk. Po prvi pogosto gledanje nasilja vodi v naveličanost in prenasičenost, kar pomeni, da se nasilnemu obnašanju gledalci v resničnem življenju izogibajo. Po drugi predpostavki prihaja do prenašanja vzorcev obnašanja z ekrana v življenje. Danes je po različnih študijah jasno, da prva predpostavka ne drži, za drugo pa je dokazov na tone. Kdor gleda nasilne prizore, se bo tudi sam bolj verjetno agresivno obnašal. Več nasilja na ekranu vodi do več nasilja na ulicah.

Jasne dokaze so dali statistični podatki iz krajev, ki so zaradi geografskih razlogov dobili televizijski signal kasneje kot drugi. Takoj ko so bili oddajniki zgrajeni in kanalniki nastavljeni, je stopnja nasilja v okolju skokovito narasla. Nato se krog ponovi tako, da se več nasilja v resničnem življenju zgosti v še več nasilja na ekranih.

Tudi če otrok ne postane nasilen, gledanje lahko pusti posledice: postane manj dovzeten za bolečino drugih (sposobnost sočustvovanja je ena najpomembnejših razlik med ljudmi in drugimi živimi bitji), ali razvije strah pred življenjem samim, saj ga vsak dan znova prepričujejo, da je svet strašen in nevaren (zato sčasoma ostane ujet pred ekran in krog je spet sklenjen). Danes so na voljo že rezultati študij, ki so trajale 20 in več let. Vse po vrsti zatrjujejo, da se vzorci nasilnega obnašanja prenašajo. Kdor je veliko gledal televizijo v zgodnjem otroštvu, bo morda postal nasilen šele kot najstnik ali celo po 25. letu. Večkrat bo v sporu z okolico in večkrat bo imel težave z zakonom.

Ob nasilju omenimo še druge vzorce: pitje alkoholnih pijač v oddajah dokazano povečuje pitje alkohola pri najstnikih, ki oddaje gledajo, enako velja za kajenje ali spolne odnose.

Televizija iz dramaturških ali komercialnih razlogov le redko predstavlja tudi negativne posledice tveganega obnašanja, celo nasprotno. Uživanje alkohola se povezuje z uspešnostjo, o zaščiti med spolnimi odnosi običajno ni govora, večino težav v televizijski zgodbi se rešuje s silo.

Prištejmo še preprosto dejstvo, da otrok, ki sedi pred televizorjem, ne uporablja mišic, ki mu jih je dala narava za lovljenje po dvorišču ali plezanje po drevju, in zato telesno zakrni, si nabira prekomerno težo ter povečuje tveganje za številne bolezni.

Navade prekomernega gledanja televizije lahko vplivajo na otrokovo zmožnost učenja.

Otroku pred televizorjem tudi zmanjkuje časa za druženje in pogovore s prijatelji, različne oblike ustvarjalnosti ali vsaj branje knjig.

Posledice prekomernega gledanja televizije so lahko psihične: zasvojenosti s televizijo, vedenjske motnje, agresivno obnašanje in nemirnost, izguba stika z realnostjo... in fizične: debelost, zvišan krvni pritisk, holesterol.

4. 8 KAKO IZBOLJŠATI VPLIV TELEVIZIJE NA OTROKE

Drži, da televizija igra nadvse pomembno vlogo v našem vsakdanu. Skupaj z drugimi mediji oblikuje podobo sveta, razdrobljene delce neobvladljivega sveta sestavlja v enotno sliko tako imenovane medijske resničnosti in z narekovanjem dnevnega ritma nam narekuje še čas. Zjutraj preberemo časopis, ob pol štirih poslušamo radijski informativni program in zvečer gledamo poročila. Je čas pred in po poročilih ali priljubljenih nadaljevankah. Naš čas je čas množičnih medijev, a kljub vedno novim in bolj zapletenim tehnologijam, kljub internetu in videoigracam televizija ostaja na vrhu priljubljenosti in vplivnosti medijskega prostora. Zapolnjuje prosti čas, narekuje nam teme pogovorov, pomeni družinska druženja, informira in sprošča. Z vsem tem postaja nevarno pomembna.

Kako izkoristiti TV in izboljšati njen vpliv na otroke:

1. Starši naj gledajo oddaje z otrokom. Pogovorijo naj se o prizorih, ki bi jih lahko narobe razumel, ali so kak vidik pomanjkljivo predstavili.
2. Oddajo lahko posnamejo in izrežejo reklame.

3. Postavijo jasne omejitve gledanja (na primer prepoved po 20. uri, dovoljenje za gledanje le med vikendi in prazniki, prepoved gledanja oddaj namenjenih višjim starostnim stopnjam).
4. Vztrajno pojasnjujejo in ponavljajo otrokom razlike in podobnosti med izmišljeno zgodbo prikazano na ekranu in resničnim življenjem.
5. Starši naj spodbujajo otroka, da bo polovično informacijo z ekrana nadgradil z branjem, pogovori in drugimi viri informacij.
6. Otroku pomagajo razviti kritični odnos do reklam tako, da skupaj s starši primerja obljube s televizije in resničnost.
7. Pogovarjajo se z drugimi starši in poskušajo ustvariti skupna pravila, da ne bodo nekateri otroci pod pritiski zaradi oddaj, ki jih drugi gledajo, on pa ne.
8. Otroku ponujajo zabavne in zdrave alternative gledanju televizije, kot so izleti, družabne igre, ogledi koncertov ...
9. Otroka ob gledanju izzivajo z vprašanji: “Kako pa bi ti to napravil?”, “Kaj si misliš o takšnem obnašanju?”, “Se ti zdi to pametna odločitev?” in podobno.
10. ‘Križarjenje’ po kanalih lahko nadomestijo z gledanjem po urniku ali kar z izposojajo izbranih programov na kasetah ali DVD.

Izobraževalni televizijski programi, ki počasi spreminjajo prizore so veliko bolj priporočljivi kot programi s hitrimi akcijami, saj od otrok zahtevajo uporabo mišljenja in analize. Pogovor med in po gledanju televizijskega programa bo otrokom omogočil aktivno razmišljanje o tem, kar so pravkar videli. Otroci se naučijo več, če jih starši in učitelji podpirajo in spodbujajo. (Erjavec, K. in Volčič, Z., 1999, Moč in nemoč televizije)

5 EMPIRIČNI DEL

Med učenci od 6. do 9. razreda smo izvedli anketo. Želeli smo izvedeti, kakšen vpliv ima televizija na učence naše šole. Prišli smo do zanimivih podatkov, ki so bili včasih tudi v nasprotju z našimi pričakovanji.

Naše rezultate smo primerjali z rezultati slovenske raziskave Mladi in mediji, ki jo je leta 1998 izvedla Zveza prijateljev mladine Slovenije v sodelovanju s Fakulteto za družbene vede. (Erjavec, Volčič, 1999, Odraščanje z mediji) Rezultati te raziskave so sicer le delno primerljivi z našimi, saj je bilo v slovensko raziskavo zajeta širša populacija, skoraj 1000 otrok. Tudi starostno raziskavi nista čisto primerljivi, vzeli so širši vzorec, saj so anketirali otroke v starosti 7 do 14 let.

5.1 ANALIZA VPRAŠALNIKA

Osnovni podatki o anketirancih

Za vzorec smo vzeli vse učence iz A paralelk. Anketni vprašalnik je izpolnjevalo 85 anketirancev, en anketni vprašalnik je bil neveljaven. Vprašalnik je bil sestavljen iz 15 vprašanj zaprtega tipa. Vprašalnik smo statistično obdelali, ga analizirali in grafično predstavili.

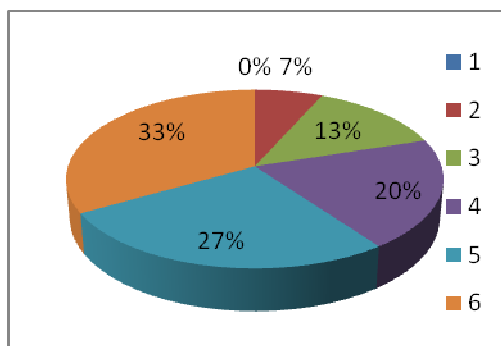
Število in spol anketirancev.

Skupaj	Ž	M
85	45	40

1. Koliko družinskih članov šteje vaša družina?
2. Koliko televizijskih aparatov imate v vaši družini?

Število družinskih članov in število TV sprejemnikov

	0	1	2	3	4	5	6
Družinski člani			2	12	44	16	10
Št. TV	1	34	29	12	6	2	

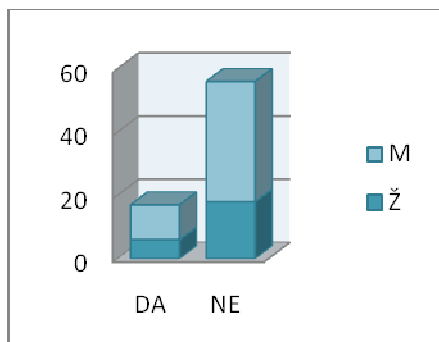
Graf št. 1 Število TV sprejemnikov v družini

Prvo in drugo vprašanje sta se navezovala. Zanimalo nas je koliko TV aparatov imajo glede na število družinskih članov. Ugotovili smo, da so tudi pri nas družine, ki imajo večje število TV aparatov; ena družina ima celo več televizorjev, kot je

družinskih članov, štiri družine pa imajo enako število televizorjev in družinskih članov.

3. Imaš TV v svoji sobi?

	SKUPAJ	Ž	M
DA	15	6	11
NE	69	18	38

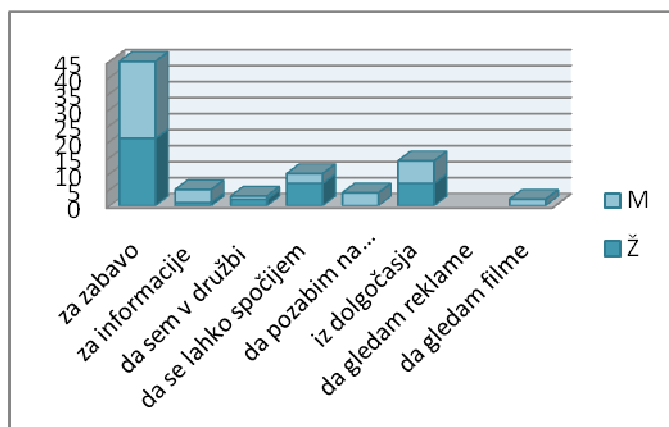

Graf št. 2 Ali imajo TV v svoji sobi

Pred anketiranjem smo pričakovali, da ima televizijo v sobi več otrok. Ugotovili pa smo, da jih ima le 18 % in to v družinah, kjer imajo več TV sprejemnikov. Naš rezultat je precej pod slovenskim povprečjem, ki smo ga pridobili iz omenjene raziskave. V Sloveniji ima kar 37,8 % 14 letnikov TV v svoji sobi, v MB regiji celo 52,4 %, medtem ko ga ima na naši šoli le 22 %.

4. Zakaj najpogosteje gledaš televizijo?

	SKUPAJ	Ž	M
za zabavo	45	21	24
za informacije	5	1	4
da sem v družbi	3	2	1
da se lahko spočijem	10	7	3
da pozabim na težave	4		4
iz dolgočasje	14	7	7
da gledam reklame			
da gledam filme	2		2

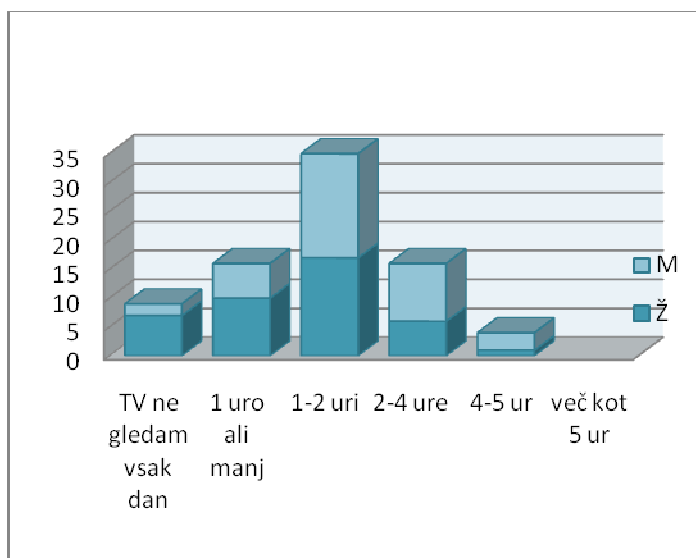

Graf št. 3 Zakaj najpogosteje gledajo televizijo

Več kot polovica učencev gleda televizijo za zabavo (54 %), od tega je malo več dečkov kot deklic. Velik in tudi zaskrbljujoč delež jih gleda TV iz dolgočasje, kar 17 %. Malo manj jih gleda TV zato, da se spočije, od tega več deklic kot dečkov. Presenetljivo malo jih gleda televizijo za informacije, samo 6 %. Podobne rezultate so dobili tudi v slovenski raziskavi.

5. Koliko ur na dan običajno gledaš televizijo?

	SKUPAJ	Ž	M
TV ne gledam vsak dan	9	7	2
1 uro ali manj	16	10	6
1-2 uri	38	17	18
2-4 ure	16	6	10
4-5 ur	4	1	3
več kot 5 ur			

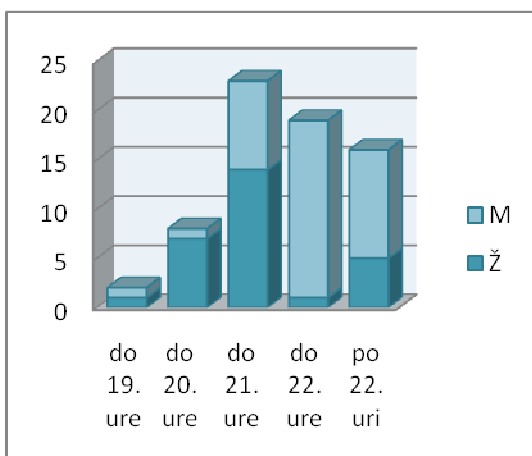

Graf št. 4 Koliko ur na dan običajno gledajo televizijo

Največ učencev gleda TV od ene do dve ur dnevno (46 %). Med učenci so tudi takšni, ki TV ne gledajo vsak dan (11 %). Zelo veliko, kar 24 % pa jih presedi pred TV tudi od dve do pet ur dnevno, od tega dve tretjini dečkov. Dolžina gledanja narašča s starostjo. Glede na slovensko povprečje gledajo naši učenci TV dlje: do 22. ure 36 %, v Sloveniji le 22,6 %.

6. Do kdaj zvečer gledaš televizijo med tednom?

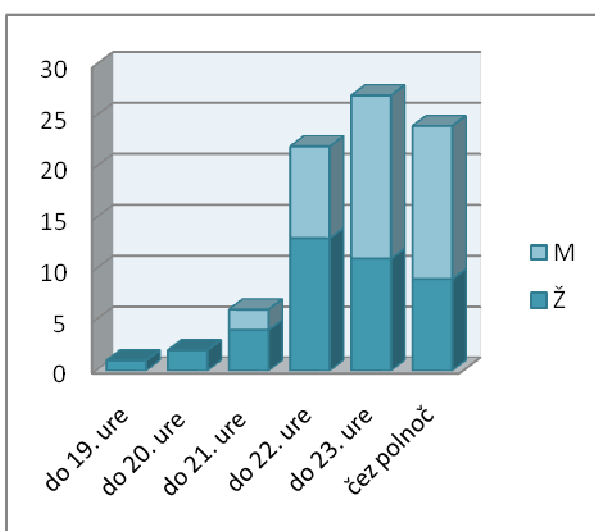
Med tednom	SKUPAJ	Ž	M
do 19. ure	2	1	1
do 20. ure	8	7	1
do 21. ure	23	14	9
do 22. ure	28	1	18
po 22. uri	16	5	11

Graf št. 5 Do kdaj zvečer gledajo televizijo med tednom

6.1. Do kdaj zvečer gledaš televizijo med vikendom

Med vikendom	SKUPAJ	Ž	M
do 19. ure	1	1	0
do 20. ure	2	2	0
do 21. ure	6	4	2
do 22. ure	22	13	9
do 23. ure	27	11	16
čez polnoč	24	9	15

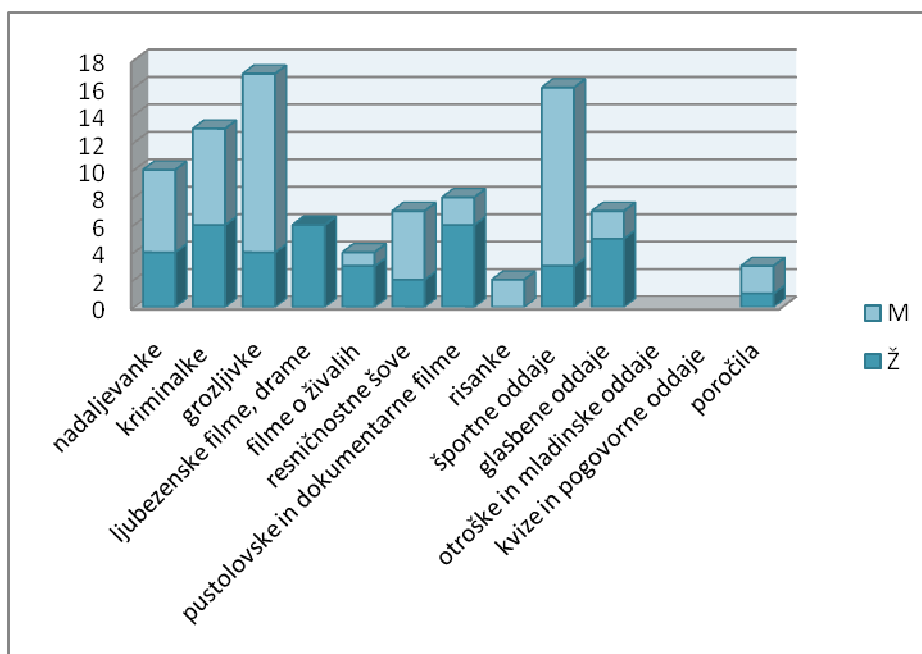

Graf št. 6 Do kdaj zvečer gledajo televizijo med vikendom

Zaskrbljujoče je, da skoraj dve tretjini učencev gleda med tednom TV po 21. uri, od tega kar 22 % po 22. uri. Pri tem je delež dečkov bistveno večji. Med vikendom se ure gledanja zelo podaljšajo. Po 21. uri gleda TV kar 90 % anketiranih, od tega se čas gledanja televizije zavleče tudi čez polnoč kar pri tretjini učencev. Do 22. ure in čez polnoč gledajo naši učenci (62 %) precej več od slovenskega povprečja (35,3 %).

7. Katere televizijske oddaje najpogosteje spremljaš?

	SKUPAJ	Ž	M
nadaljevanke	10	4	6
kriminalke	13	6	7
grozljivke	17	4	13
ljubezenske filme, drame	6	6	
filme o živalih	4	3	1
resničnostne šove	7	2	5
Pustolovske, dokumentarne filme	8	6	2
risanke	2		2
športne oddaje	16	3	13
glasbene oddaje	7	5	2
otroške in mladinske oddaje			
kvize in pogovorne oddaje			
poročila	3	1	2

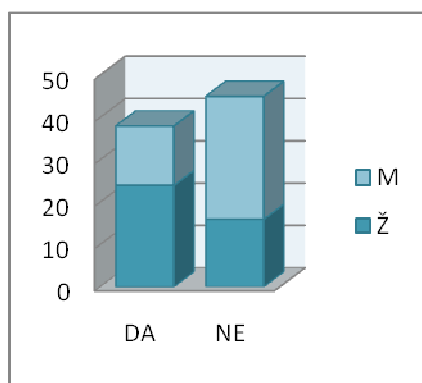

Graf št. 6 Katere televizijske oddaje najpogosteje spremljajo

Pri naših učencih so na prvem mestu priljubljenosti grozljivke, sledijo jim športne oddaje, oboje prevladuje pri dečkih. Radi gledajo tudi kriminalke, nadaljevanke, pustolovski in dokumentarni filmi. Delež resničnostnih šovov in glasbenih oddaj je izenačen. Nato sledijo še ljubezenski filmi in drame, filmi o živalih, poročila in risanke. Med priljubljenimi oddajami pa pri anketiranih ne najdemo otroških in mladinskih oddaj ter kvizov in pogovornih oddaj. Priljubljenost gledanja TV oddaj je podobna slovenskemu povprečju, le da je tam delež gledanja nadaljevank bistveno večji (37,5 %).

8. Ali starši nadzorujejo vsebine, ki jih gledaš po televiziji?

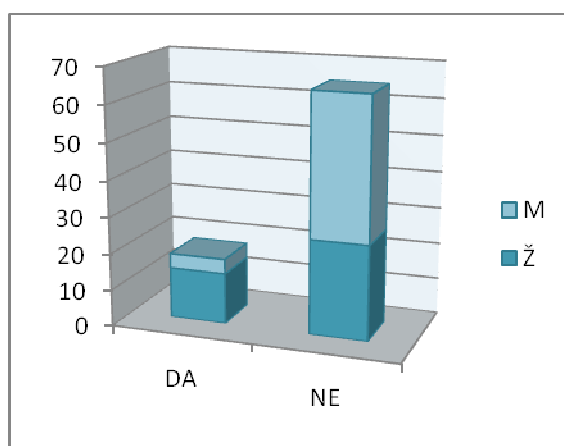
	SKUPAJ	Ž	M
DA	38	24	14
NE	45	16	29

Graf št. 7 Ali starši nadzorujejo vsebine, ki jih gledajo po televiziji

9. Imate doma posebna pravila o gledanju televizije?

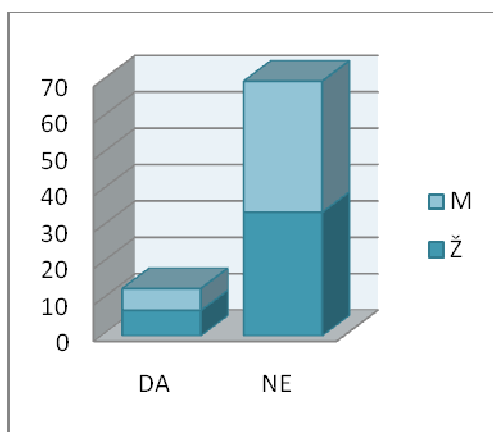
	SKUPAJ	Ž	M
DA	18	14	4
NE	65	26	39

Graf št. 8 Ali imajo doma posebna pravila o gledanju televizije

10. So ti starši že prepovedali gledati nekatere programe po TV?

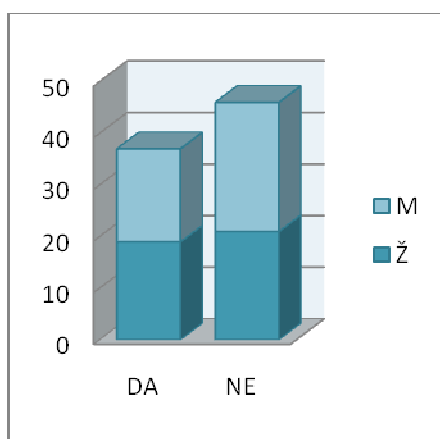
	SKUPAJ	Ž	M
DA	13	7	6
NE	70	34	36

Graf št. 9 Ali so jim starši že prepovedali gledati nekatere programe

11. So ti starši že omejili čas gledanja televizije?

	SKUPAJ	Ž	M
DA	37	19	18
NE	46	21	25

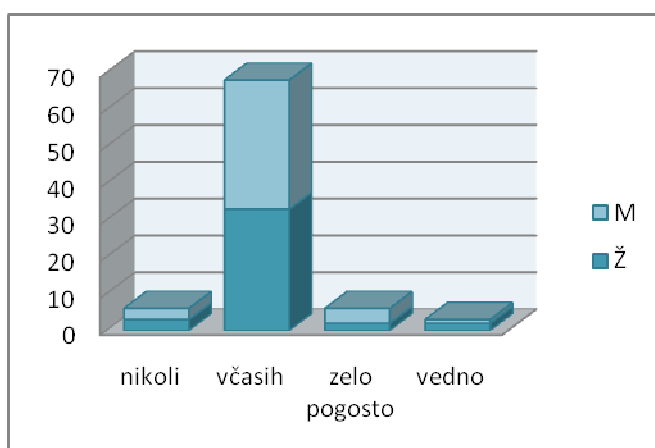
Graf št. 10 Ali so jim starši že omejili čas gledanja televizije

Vprašanja od št. od 8. do 11. so se navezovala na postavljanje pravil pri gledanju TV. Ugotovili smo, da posebnih pravil pri gledanju TV doma nimajo. Pri manj kot polovici anketirancev starši nadzorujejo programe, ki jih gledajo in včasih omejujejo čas gledanja TV. Med učenci so velike razlike v postavljanju teh pravil, s starostjo se pravila zmanjšujejo. Pri učencih 6. razreda postavljajo starši pravila še pri dveh tretjinah svojih otrok, pri učencih 9. razreda pa kar pri treh četrтинah nimajo posebnih pravil niti pri časovnih omejitvah. Manj omejitev imajo fantje. Prišli smo tudi do zanimivih ugotovitev, da učenci, ki imajo v sobi TV največkrat nimajo nobenih pravil gledanja, večina jih gleda TV tudi po 5 ur dnevno in pozno v noč.

Rezultati slovenske raziskave so glede postavljanja pravil o gledanju TV boljši, saj starši kontrolirajo približno eno tretjino otrok.

12. Ali kdaj med gledanjem televizije ješ oziroma grizljaš hrano?

	SKUPAJ	Ž	M
nikoli	6	3	3
včasih	68	33	35
zelo pogosto	6	2	4
vedno	3	2	1

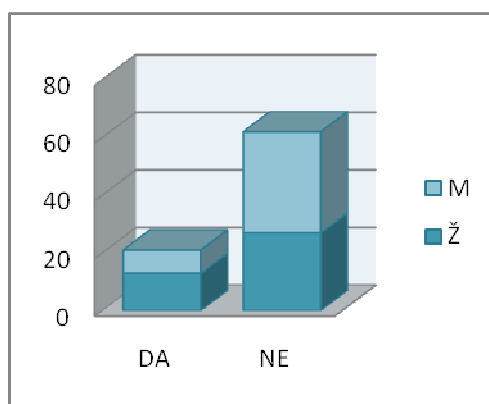

Graf št. 11 Ali kdaj med gledanjem televizije jejo oziroma grizljajo hrano

S tem vprašanjem smo hoteli izvedeti ali je TV povezana z neustreznimi prehranjevalnimi navadami naših učencev. Zaskrbljujoče je, da kar 93 % anketiranih pred TV je, od tega nekateri zelo pogosto ali vedno oz. da jih le 7 % pred TV ne je.

13. Ali kdaj posnemaš televizijske junake?

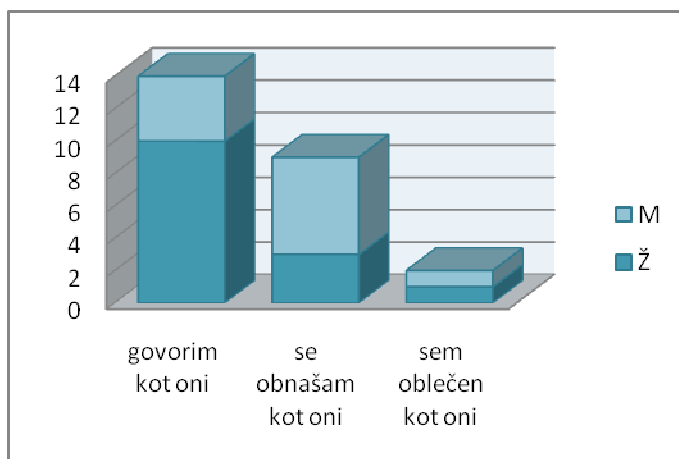
	SKUPAJ	Ž	M
DA	21	13	8
NE	62	27	35

Graf št. 12 Ali kdaj posnemajo televizijske junake

14. Če si odgovoril z DA, v čem jih posnemaš?

	SKUPAJ	Ž	M
govorim kot oni	14	10	4
se obnašam kot oni	9	3	6
sem oblečen kot oni	2	1	1

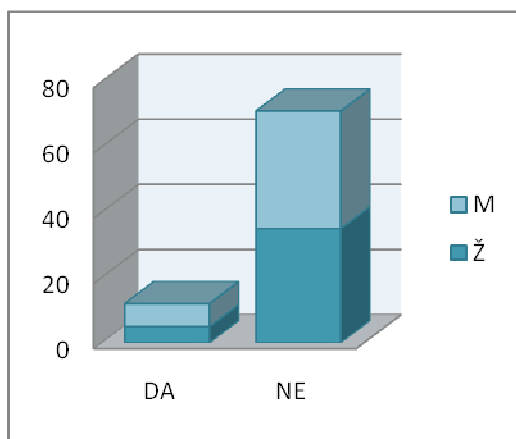

Graf št. 13 V čem jih posnemajo

Pri vprašanjih ali kdaj posnemaš televizijske junake in kako jih posnemaš, smo preverjali direkten vpliv TV na učence. Z rezultatom smo lahko zadovoljni, saj jih velika večina ne posnema (75 %). Tisti, ki pa jih posnemajo, največ govorijo kot oni (65 %), sledi oponašanje njihovega obnašanja. Le 8 % pa se oblači kot oni. V Sloveniji pa posnema TV junake kar 40 % otrok, res pa je od tega večji delež mlajših, ki v našo šolsko raziskavo niso bili zajeti.

15. Ali je v zadnjem mesecu kak oglas vplival na tebe tako, da si zaradi njega kupil izdelek?

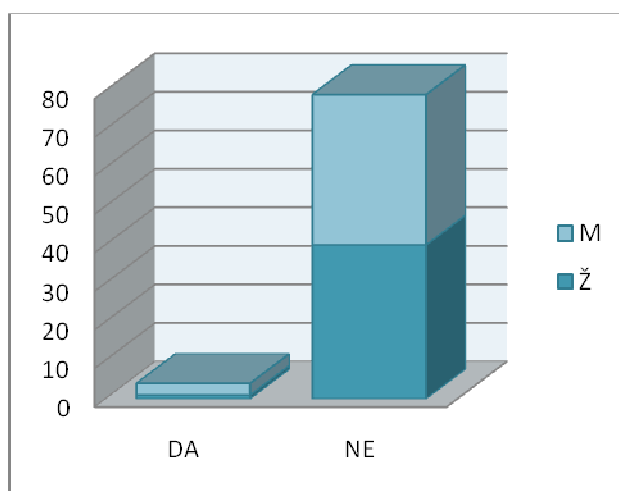
	SKUPAJ	Ž	M
DA	12	5	7
NE	71	35	36

Graf št. 14 Ali na njih vplivajo oglasi

16. Ali kdaj izsiljuješ starše, da ti kupijo izdelke ki si jih videl/a v oglasih?

	SKUPAJ	Ž	M
DA	4	1	3
NE	79	40	39

Graf št. 15 Ali kdaj izsiljujejo starše, da jim kupijo izdelke ki so jih videl v oglasih

Pri vprašanjih, ali je kak oglas vplival na tebe tako, da si zaradi njega kupil izdelek in ali izsiljuješ potem starše, da ti ga kupijo, smo želeli izvedeti, kakšen vpliv imajo oglasi na naše učence. Tudi s tema rezultatom smo lahko zadovoljni. 86 % otrok oglasi niso zavedli, še manj učencev (95%) pa ne izsiljuje staršev, da bi jim kupili izdelke iz oglasov. Tudi pri tem vprašanju je slovensko povprečje bistveno višje; kar 37,5 % otrok je kupovalo izdelke na podlagi oglasov.

6 ZAKLJUČEK

Za konec še to televizija, tako kot vsi drugi novi elektronski mediji, ne pomeni izgube, marveč obogatitev, razširitev možnosti izbire. Otrokom ne smemo s prepovedovanjem, omejevanjem in zavračanjem priskutiti pomembnih oken v svet, marveč jih moramo naučiti dešifrirati medijska sporočila. Skrajni čas je, da začnemo na nove tehnologije gledati pozitivno, saj nas čaka še toliko presenečenj. Televizija ne pomeni grožnje same po sebi, ni škatla zla in za njene slabe vplive gledanje samo ni dovolj. Posledice gledanja televizije so nujno povezane z otrokovo družinsko, šolsko, delovno, prijateljsko in siceršnjo življenjsko izkušnjo. Televizijsko nasilje samo po sebi ne povzroča nasilnega obnašanja, marveč deluje kot javna potrditev legitimnosti takšnega obnašanja. Otroci (in odrasli) se lahko ob televiziji razvedrijo, sprostijo in spočijejo, to pa je v nevrotičnem šolskem vsakdanu hudo pomembna reč.

Iz naše analize ankete sva raziskali dejstva, ki sva si jih zastavili.

- več družin ima tudi več televizijskih sprejemnikov **UVRŽEMO**
- veliko naših učencev ima televizijo v svoji sobi **UVRŽEMO**
- otroci najpogosteje gledajo televizijo za zabavo **POTRDIMO**
- starši postavljajo več pravil o gledanju televizije **UVRŽEMO**
- otroci se prehranjujejo pred televizijo **POTRDIMO**
- posnemajo televizijske junake **UVRŽEMO**
- reklame vplivajo na učence **UVRŽEMO**

7 LITERATURA

- Košir, M. in Ranfl, R. (1996), Vzgoja za mlade, Ljubljana, DZS.
- Zajc, M. (1993), Gledanje na daljavo, Ljubljana, Slovenski gledališki in filmski muzej.
- Erjavec, K. in Volčič, Z. (1999), Moč in nemoč televizije, Ljubljana, Rokus.
- <http://www.tolovaj.com/vsebina/otroci/otroci-in-televizija-resnica-proti-mitu>
- http://www.bambino.si/otroci_in_televizija
- <http://lifestyle.ena.com/Zdravje/Zdravo-zivljenje/Televizija-in-njen-vpliv-na-zdravje-otrok.html>
- <http://www.nezasvojen.si/motnje-naravnih-potreb/televizija/kako-preprecimo-zasvojenost-otrok-od-televizije/>
- http://www.solazazivljenje.si/aktualno/kako_mediji_vplivajo_na_oblikovanje_osebnosti.html
- <http://www.babybook.si/oprema-in-igra/vpliv-medijev-na-otroka/>

TELEVIZIJA IN MLADI

Smo učenke 9. R in delamo šolsko raziskavo Televizija in mladi.
 Prosimo, da izpolniš vprašalnik. Obkroži ustrezen odgovor ali odgovor vpiši na črto.
 Vprašalnik je anonimen.

Obkroži: M Ž Obiskujem _____. Razred.

1. Koliko družinskih članov šteje vaša družina?

2. Koliko televizijskih aparatov imate v vaši družini?

3. Imaš TV v svoji sobi?

- a) DA
- b) NE

4. Zakaj najpogosteje gledaš televizijo? (obkroži en odgovor)

- a) za zabavo
- b) da dobim informacije, da se nekaj naučim
- c) da sem v družbi (TV gledam z družinskimi člani/ prijatelji)
- d) da se lahko spočijem
- e) da pozabim na svoje težave
- f) ker nimam početi kaj drugega
- g) da se lahko potem pogovarjam s prijatelji
- h) da gledam reklame
- i) drugo (vpiši) _____

5. Koliko ur na dan običajno gledaš televizijo?

- a) TV ne gledam vsak dan
- b) 1 uro ali manj
- c) 1-2 uri
- d) 2-4 ure
- e) 4-5 ur
- f) več kot 5 ur (vpiši) _____

6. Do kdaj zvečer gledaš televizijo med tednom in med vikendom?

od nedelje do četrta:	v petek in soboto:
a) do 19. ure	a) do 19. ure
b) do 20. ure	b) do 20. ure
c) do 21. ure	c) do 21. ure
d) do 22. ure	d) do 22. ure

e) po 22. uri

e) do 23. ure

f) čez polnoč

7. Katere televizijske oddaje najpogosteje spremljaš? (obkroži en odgovor)

- a) nadaljevanke
- b) kriminalke
- c) grozljivke
- d) ljubezenske filme, drame
- e) filme o živalih
- f) resničnostne šove
- g) pustolovske in dokumentarne filme
- h) risanke
- i) športne oddaje
- j) glasbene oddaje
- k) otroške in mladinske oddaje
- l) kvize in pogovorne oddaje
- m) poročila

8. Ali starši nadzorujejo vsebine, ki jih gledaš po televiziji?

- a) DA
- b) NE

9. Imate doma posebna pravila o gledanju televizije?

- a) DA
- b) NE

10. So ti starši že prepovedali gledati nekatere programe po TV?

- a) DA
- b) NE

11. So ti starši že omejili čas gledanja televizije?

- a) DA
- b) NE

12. Ali kdaj med gledanjem televizije ješ oziroma grizljaš hrano?

- a) nikoli
- b) včasih
- c) zelo pogosto
- d) vedno

13. Ali kdaj posnemaš televizijske junake?

- a) DA
- b) NE

14. Če si odgovoril z DA, v čem jih posnemaš? (obkroži en odgovor)

- a) govorim kot oni
- b) se obnašam kot oni
- c) sem oblečen kot oni

15. Ali je v zadnjem mesecu kak oglas vplival na tebe tako, da si zaradi njega kupil izdelek?

- a) DA
- b) NE

16. Ali kdaj izsiljuješ starše, da ti kupijo izdelke ki si jih videl/a v oglasih?

- a) DA
- b) NE

Hvala za sodelovanje!